

۱۳۹۳

به نام خداوند جان و خرد

خلاقیت و نوآوری

بررسی نقش کانون پرورش فکری کودکان و
نوجوانان در ارتقای سطح خلاقیت نوجوانان

مؤلف

لیلا باباخانی

تهران : ساکو

سرشناسه : باباخانی، لیلا، ۱۳۵۵-
 عنوان و نام پدیدآور : خلاقیت و نوآوری: نقش کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در ارتقای سطح خلاقیت
 نوجوانان / مؤلف لیلا باباخانی
 مشخصات نشر : تهران: ساکو، ۱۳۹۸.
 مشخصات ظاهری : ۲۰۸ ص.: نمودار و جدول.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۴۷۹-۰۶۶-۶
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 یادداشت : کتابنامه.
 عنوان دیگر : بررسی نقش کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در ارتقای سطح خلاقیت نوجوانان.
 موضوع : کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان -- هدف ها و نقش ها
 موضوع : خلاقیت در کودکان -- ایران -- نمونه پژوهی
 موضوع : Creative ability in children -- Iran -- Case studies :
 رده بندی کنگره : LB۱۵۹۰/۵/ب۲۴۲۰۰۸
 رده بندی دیویی : ۳۷۰/۱۵۰۰۹۵۵ :
 شماره کتابشناسی ملی : ۶۰۲۰۹۰۰

انتشارات ساکو

www.ketabo.ir

نام کتاب : خلاقیت و نوآوری (نقش کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در ارتقای سطح خلاقیت نوجوانان)
 مؤلف : لیلا باباخانی
 ناشر : ساکو
 طرح جلد : آزاده توماچنیا
 چاپخانه : سام
 سال نشر : ۱۳۹۸
 نوبت چاپ : اول
 شمارگان : ۱۰۰
 قیمت : ۳۵۰۰۰ تومان
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۴۷۹-۰۶۶-۶

ISBN: 978-600-479-066-6

«حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به مؤلف است.»

دفتر مرکزی: انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، خیابان فخر (ازی)،

خیابان ومید نظری شرقی، پلاک ۶۱، واحد A21

دفتر مرکزی: ۶۶۹۵۶۰۴۸ - ۶۶۹۵۶۰۵۵

واحد فروش: ۶۶۴۹۰۷۲۵ - ۶۶۴۹۴۵۲۴

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۸	پیشگفتار.....

فصل اول: کلیات

۱۰	مقدمه.....
۱۲	خلاقیت و فعالیت‌های فرهنگی.....
۱۳	خلاقیت و کنون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.....
۱۴	تازگی و نوآوری طرح.....
۱۴	اهداف فعالیت‌های مراکز فکری و هنری کنون.....
۱۶	آزمون و ابزار بررسی خلاقیت در نوجوانان.....
۱۷	محدودیت‌ها و موانع تحقیق.....
۱۸	فعالیت‌های تست خلاقیت.....
۱۹	روش‌های اندازه‌گیری خلاقیت.....
۱۹	روش اندازه‌گیری سیالی.....
۲۰	روش اندازه‌گیری انعطاف‌پذیری.....
۲۰	روش اندازه‌گیری ابتکار.....

فصل دوم: معرفی کنون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

۲۴	کنون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.....
۲۴	رسالت کنون.....
۲۵	وظایف کلی کنون.....
۲۶	مجمع عمومی کنون.....
۲۶	شکل‌گیری فعالیت‌های فرهنگی و هنری کنون در گذر زمان.....
۳۵	اصول برنامه‌ریزی فعالیت‌های فرهنگی در کنون.....

فصل سوم: ویژگی‌ها و نیازهای نوجوانان

۴۰	مقدمه
۴۰	بحران بلوغ
۴۲	جلوه‌های ناخوشایند بلوغ
۴۵	نوجوانی و فرهنگ
۴۶	تاریخچه نوجوانی
۵۰	نظریه‌های رشد نوجوانان
۵۳	دیدگاه‌های مختلف رشد نوجوانان
۵۵	نوجوانی از دیدگاه اسلام
۵۶	دیدگاه انسان‌شناسی فرهنگی
۵۸	دیدگاه یادگیری اجتماعی
۵۹	ویژگی‌های نوجوانان
۵۹	رشد جسمانی
۵۹	رشد عقلانی
۶۰	رشد ادراکی
۶۰	رشد عاطفی
۶۲	رشد اجتماعی
۶۴	مهارت‌های شناخت اجتماعی و رفتاری در نوجوانان
۶۶	عوامل مؤثر بر رشد نوجوانان
۶۶	عامل طبیعت
۶۷	عامل محیط
۶۹	آرمان‌گرایی و انتقاد در دوره نوجوانی
۶۹	برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری نوجوانان
۷۰	خود پرورانی نوجوانان
۷۰	تغییرات در خود پنداره
۷۱	تغییرات در عزت نفس

۷۴	نیازهای نوجوانان.....
۷۴	نیازهای بدنی یا زیستی.....
۷۴	نیازهای روانی یا ثانویه.....
۷۵	مسائل و مشکلات دوره نوجوانی.....
۷۶	دوستی‌های دوران نوجوانی.....
۷۶	خصوصیات رشد نوجوانان در ارتباط با مطالعه.....
۷۸	خطرات دوران نوجوانی.....
۷۹	وظیفه والدین در مقابل نوجوانان.....

فصل چهارم: عواقل مؤثر بر خلاقیت

۸۲	مقدمه.....
۸۳	تعریف خلاقیت.....
۸۵	تطور مفهوم خلاقیت در گذر زمان.....
۸۶	خمیرمایه خلاقیت.....
۸۷	فلسفه خلاقیت.....
۸۸	خلاقیت از دید عرفا.....
۸۸	تفاوت خلاقیت و نوآوری.....
۸۸	فرق روش تحقیق و روش خلاق.....
۸۹	فرق خلاقیت انسان و خدا.....
۹۰	علت اهمیت خلاقیت.....
۹۱	خلاقیت استعدادی قابل پرورش.....
۹۲	نهایت تحول خلاقیت.....
۹۲	مفهوم خلاقیت.....
۹۳	الگوی توزیع خلاقیت.....
۹۵	آگاهی از مسائل خلاقیت.....
۹۵	تأثیر عامل جنسیت بر خلاقیت.....
۹۶	تأثیر عامل طبقه اجتماعی بر خلاقیت.....

۷	تأثیر عامل اطلاعات بر خلاقیت
۷	تأثیر عامل سن و تجربه بر خلاقیت
۷	رابطه هوش با خلاقیت
۸	عوامل سازمانی مؤثر بر خلاقیت
۱۰	طبقه‌بندی خلاقیت از تعاریف ارائه شده
۱۰	مؤلفه‌های خلاقیت
۱۰	رویکردهای خلاقیت
۱۰۷	موانع خلاقیت
۱۱۲	خلاقیت از دیدگاه مدیریت مختلف
۱۱۳	علم خلاقیت‌شناسی
۱۱۴	خلاقیت‌شناسی کاربردی
۱۱۵	درجات خلاقیت
۱۱۷	انواع خلاقیت
۱۲۱	منابع خلاقیت
۱۲۲	فرایند خلاقیت
۱۲۴	فرایند خلاقیت در کودکان و نوجوانان
۱۲۵	فرایند بهبود خلاقیت
۱۲۷	ویژگی‌های افراد خلاق
۱۳۱	ایجاد جو خلاق
۱۳۲	تفاوت بین یک تولیدکننده و یک آفریننده خلاق

فصل پنجم: تحلیل یافته‌های آزمون‌های خلاقیت

۱۳۴	مقدمه
۱۳۴	روش و نوع پژوهش
۱۳۵	جامعه آماری
۱۳۵	روش نمونه‌گیری
۱۳۷	تعیین اندازه نمونه جامعه آماری

۱۳۷	ابزارهای گردآوری داده‌ها و اطلاعات
۱۳۷	معرفی تست‌های خلاقیت
۱۳۹	روایی تست‌های خلاقیت
۱۴۰	اعتبار تست‌های خلاقیت
۱۴۰	روش تجزیه و تحلیل داده‌ها
۱۴۱	آمار توصیفی
۱۸۲	آمار استنباطی
۱۸۲	تحلیل یافته‌های پژوهش
۱۸۹	نتایج پژوهش
۱۸۹	الف) فرضیه اصلی
۱۸۹	ب) فرضیه‌های فرعی
۱۹۰	پیشنهادهای و توصیه‌ها
۱۹۳	پیوست‌ها
۱۹۴	پیوست ۱
۱۹۷	پیوست ۲
۱۹۹	پیوست ۳
۲۰۴	کتابنامه

پیشگفتار

ارائه فعالیت‌های فرهنگی در مراکز کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان جزء اصلی‌ترین اهداف این دستگاه محسوب می‌شود و آموزش چگونگی ارائه این فعالیت‌ها امری در خور توجه است. حال اگر این چگونگی با هدف شناسایی و بالفعل در آوردن استعدادها و خلاقیت نوجوانان یعنی بهترین مخاطبان دستگاه گره بخورد، اهمیت نحوه آموزش فعالیت‌های فرهنگی بیش از پیش مشخص خواهد شد. چرا که فرایند بروز خلاقیت در نوجوانان از پیچیدگی‌ها و حساسیت‌های خاص خود برخوردار است. از این رو در این پژوهش در پی آنیم که به بیان نقش‌آفرینی آموزش فعالیت‌های فرهنگی در ارتقای سطح خلاقیت نوجوانان مراکز کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان بپردازیم. هدف اصلی، بررسی آموزش فعالیت‌های فرهنگی مراکز کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در ارتقای سطح خلاقیت نوجوانان، است.

با توجه به اینکه مبحث اندازه‌گیری خلاقیت از آن دسته مباحثی است که در چند دهه اخیر شکل گرفته، برای پرداختن به این موضوع باید آزمون و خطاهای زیادی را امتحان کرد تا نتیجه مطلوب حاصل شود. از این رو در این کتاب از روش تحلیل محتوی برای بررسی تست‌های خلاقیت استفاده شده تا بتوان با استفاده از تحلیل‌های مختلف، بهترین نتیجه را به دست آورد. در مرحله بعد با استفاده از روش علی - مقایسه‌ای (انحداد) آزمون T به مقایسه دو گروه مورد مطالعه یعنی نوجوانانی که عضو مراکز کانون هستند و نوجوانانی که از این فعالیت‌ها بهره‌ای نبرده‌اند خواهیم پرداخت.

نتایج حاصل، گویای رابطه مستقیم بین استفاده از آموزش فعالیت‌های فرهنگی مراکز کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان با ارتقای سطح خلاقیت نوجوانان است و نشان می‌دهد نوجوانانی که به طور مداوم (حداقل ۴ سال) از این فعالیت‌ها بهره برده‌اند از خلاقیت بالاتری به نسبت نوجوانانی که از این فعالیت‌ها استفاده نکرده‌اند، برخوردارند.

لیلا باباخانی

زمستان ۱۳۹۷